

| Functie: Akkerbouwer en loonwerker |

| Woonplaats: Biervliet |

| Datum: 21 september |



Nu het eindelijk mooi weer is grijpt Jos Mangnus uit Biervliet zijn kans. De nazomer is maar kort en de bruine bonen moeten eraf. Als de dauw is opgetrokken en de bruine bonenplanten droog genoeg zijn kan hij beginnen. Aan het eind van de ochtend verbreekt een ronkende motor van zijn omgebouwde erwtenplukmachine de stilte.

Eerst opdrogen

10:45 - De bruine bonen liggen te wachten tot dat de dorsmachine arriveert. Het gewas is tot het eind van de ochtend nog te taai om te oogsten. Voor de foto is deze peul opengemaakt. De afgerijpte peulen blijven gesloten tot ze in de zogenaamde Mobile Viner terecht komen. Dat is een omgebouwde erwtenplukmachine. „In 1974 kwam de eerste Mobile Viner vanuit Engeland naar Zeeuws Vlaanderen”, vertelt Jos Mangnus. „Tot die tijd werden de bonen met een maaidorser gedorst. Nadeel van de maaidorser is dat de ietwat zachte bonen beschadigen door het hoge toerental. Daarom bouwde mijn vader samen met HAK een erwtenplukmachine om tot Mobile Viner. (Contact met de huidige afnemer HAK was hiermee gelegd.)” Bij de ombouw van de machine werd de plukunit vooraan de invoerbek verwijderd zodat de bonenplanten opgeraapt kunnen worden en via een invoerband de machine in gaan.

naar binnen werken. Dat doet Mangnus door de zijwielen te verstellen. Vervolgens kan de oogst op het land van Johan Dhondt van deze bruine bonen (ras: Narda) echt beginnen. Een ronddraaiende dorstrommel met een toerental van 200 toeren per minuut slaan de bonen uit de peulen. Via twee zeven belanden de schone bonen in de bunker.

Dorsen met de Mobile Viner

13:30 uur - Met een snelheid van ongeveer 2,5 kilometer per uur dorst Mangnus de bonen op een gemiddeld tempo. „De ene keer kan ik drie hectare in één uur doen, maar de andere keer kan het dorsen van één hectare wel drie uur duren.” Die snelheid is afhankelijk van de lengte van het stro en het vochtpercentage. Wanneer het stro lang is, hebben de trommels van de Mobile Viner meer massa te verwerken en kan er minder snel worden gereden. Bij een droog product (19 procent vocht is optimaal) gaat het dorsen snel. De trommels slaan dan makkelijker de bonen uit de plantenmassa. Een vochtgehalte van 19 procent is maar zelden haalbaar. De loonwerker schat dat het vochtpercentage van de gedorstte bonen 23 tot 24 procent is. Dit is 1,5 tot 2 procent meer dan gemiddeld in andere jaren. Mangnus beschrijft oogstseizoen 2010 als moeizaam, vanwege het beperkt aantal oogstbare dagen.

In zwad harken

11:00 uur - Er zijn twee werkgangen nodig voordat de bonenoogst werkelijk kan beginnen. De eerste stap, het afsnijden van de planten. Hierbij snijdt een bruine bonenploeg met V-vormige messen de planten af op een diepte van één centimeter onder maaienveld. Op die manier beschadigen de peulen zo min mogelijk. Het uitploegen kan alleen 's ochtends gebeuren. Dan zijn de peulen nog vochtig en springen ze niet open. Vlak voor het dorsen worden de bonenplanten in het zwad geharkt. Akkerbouwer Hans Dieleman - die dit werk in loonwerk uitvoert - heeft daarvoor een ouderwetse zwadhark voor weidehooi (zie foto). Per werkgang harkt hij acht rijen bij elkaar. Hierbij gaan de voorste harken een paar centimeter door de grond om een vlak pad voor de dorsmachine te maken. Op die manier komt de invoerbek van de dorsmachine zo horizontaal mogelijk voor de rij te staan en worden ook de korte peulen meegenomen. Om te voorkomen dat er meegehakte kluitjes in de dorsmachine terechtkomen, schudt een tweede hark achter de trekker deze bonenplanten nogmaals op.

Drogen op ruiters

13:45 uur - Omdat de hoek van het perceel in de schaduw ligt heeft Dhondt de bonenplanten op deze ruiters gehangen. Op deze 'kapstok' kunnen bonenplanten drogen, iets wat vroeger veel op deze manier werd gedaan. Weinig boeren in de omgeving drogen de bonen nog op ruiters. „De droogkosten wegen eigenlijk niet op tegen de arbeid die je daarvoor doet”, legt Dhondt uit.

De bunker legen

14:00 uur - Voor de laatste keer lost Mangnus een ton bruine bonen. Het eerste perceel van 2,5 hectare is klaar. De bonen worden bij een handelaar opgeslagen en daarna doorverkocht. „De helft is op contractbasis en daarvoor krijgen we 75 cent per kilo. De prijs van de andere helft is afwachten, want dat verkoopt de handelaar op de vrije markt”, vertelt de loonwerker. ■

Juiste diepte instellen

11:15 uur - Het dorsen met de Mobile Viner kan bijna beginnen. Eerst nog even de invoerbek op de juiste hoogte instellen zodat de pinnen precies boven de grond de bonenplanten





Bruine bonen dorsen met Jos Mangnus

